

Обґрунтування теми проєкту сукні з елементами оздоблення вибіркою

Анотація. Стаття присвячена обґрунтуванню вибору теми проєкту сукні з елементами оздоблення вибіркою в українському стилі. Метою статті є сформувати теоретичну базу для подальшої роботи над проєктом в межах виконання магістерської роботи. Актуальність теми розкривається через потребу українського суспільства у відновленні автентичності, активізацію попиту сучасної моди на український стиль. Також ця технологія все більше привертає до себе увагу сучасних майстрів та майстринь. У тексті розглянуто вибір силуету одягу, варіанти матеріалів виготовлення сукні й аксесуарів до неї та орнаментів. Розроблено орієнтовні етапи роботи над проєктом. Визначено подальшу роботу.

Ключові слова: вибірка, український стиль, декоративно-ужиткове мистецтво.

Abstract. The article is devoted to the justification of the choice of the topic of the dress project with elements of Ukrainian-style punch technology decoration. The purpose of the article is to form a theoretical basis for further work on the project within the scope of the master's thesis. The topicality of the topic is revealed by the need of Ukrainian society to restore authenticity, the activation of modern fashion's demand for Ukrainian style. Also, this technology increasingly attracts the attention of modern craftsmen. The text examines the choice of clothing silhouette, options for dress manufacturing materials and accessories for it, and ornaments. Indicative stages of work on the project have been developed. Further work is defined.

Keywords: punch technology, Ukrainian style, decorative and applied art.

Постановка наукової проблеми. Українська культура – це те, що беззаперечно відгукується в кожному громадянину, історія предків, мистецтво, безперервний процес розвитку в поєднанні зі збереженням стародавніх традицій. Саме вона, на нашу думку, являється тим, на чому варто акцентувати увагу в сучасній школі.

З давніх-давен український народ славився своїм прагненням до краси і талановитими людьми. Так і сьогодні, люди все частіше повертаються до досвіду поколінь, прагнуть відтворювати стародавні техніки та поєднувати їх в сучасному побуті.

З кожним днем вибірка стає все популярнішою: існують цілі майстерні, де митці проводять майстер-класи для всіх охочих з цієї техніки. Ця технологія все більше привертає до себе увагу майстрів та майстринь.

Виготовлення штампів для технології вибірки власноруч надає чудову базу для творчого розвитку, можливість використати свою фантазію та отримати фантастичні вироби для прикраси оселі або одягу.

Нами було розглянуте питання осучаснення цієї технології, розроблено і виготовлено штампи з використанням 3D-принтера. Це було виконано в рамках бакалаврської роботи [1].

Наступним кроком, у процесі вибору теми магістерської роботи ми вирішили продовжити цю тему, але вже у напрямку розробки проєкту сукні з оздобленням вибіркою. Маючи на меті поєднання традицій та інновацій, ми обрали метою проєкту виготовлення сукні вільного крою із оздобленням технологією вибірки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Станом на сьогодні, етнічний стиль з традиційними мотивами займає помітне місце в світі моди. Існує багато відомих дизайнерів та брендів, які звертаються до українських традицій, надаючи таким речам актуальності в гардеробі кожної людини. Це такі як Віта Кін, Юлія Магдич, Анна Козак, Лілія Братусь, Христина Рачицька, Foberini, Svitlo, Зерно, Varenyky Fashion, Nenka, BEVZA та багато інших.

Серед різних технологій декоративно-ужиткового мистецтва нашу увагу привернула вибірка. Вибірка (вибиванка, друкування, малювання, димка) – вид декоративно-ужиткового мистецтва; техніка нанесення кольорового узору на тканину; тканина з вибитим візерунком [2,

с. 103].

Історично склалося так, що ця техніка в Україні була популярна серед бідних селян, адже дозволяла оздобити вироби менш трудомістким способом ніж, наприклад, вишивка. З часом вибійка втратила попит через поширення способів промислового декорування.

Мета і завдання статті. Теоретично обґрунтувати вибір теми магістерської роботи у вигляді виконання проєкту з виготовлення сукні з елементами оздоблення вибійкою, підготувати основу для подальшої практичної роботи.

Виклад основного матеріалу. Попередньо нами обрано прямий силует в одязі, оскільки він найбільш універсальний, відмінно виглядає на будь-якій фігурі та більш зручний для повсякденного життя. У якості зразка слугують старовинні українські сорочки [4, с. 267-269].

Для виготовлення сукні ми обрали домоткане полотно. Його використовують для виготовлення вишиваних сорочок вже багато століть, з часів виникнення ткацтва його виготовляли власноруч вдома. Цей процес, від посіву рослин до прядіння і готового полотна, міг тривати близько року, тому кожен шматочок тканини мав сакральне значення для майстрині.

Домоткане полотно виготовляється з натурального волокна, найчастіше це бавовна, із можливим додаванням льону чи синтетичних волокон, які впливають на характеристики готової тканини.

Орнаменти для вибійки ми обрали геометричні та рослинні, запозичені з природи й традиційних орнаментів: ромб, квадрат, коло, квітка, листочок та інші, які можна виробити за допомогою 3D-принтера.

Для гармонійності композиції нашої сукні в якості аксесуарів прийнято рішення також виготовити кишеньку та силянку з бісеру.

Кишенька (гаман, ладунка, калитка) – торбинки, які прив'язуються на пояс. Це традиційний український аксесуар селян Лівобережної України початку XX століття, зокрема вони були більш розповсюдженими на Полтавщині та Слобожанщині [4]. Жінки носили їх над верхньою спідницею та оздоблювали різноманітною вишивкою. Виготовити їх можна було із клаптиків залишків тканин після виготовлення іншого одягу. Використовували міцні цупкі тканини, аби кишеньки були довговічні та практичні. Щоб зафіксувати таку кишеньку на талії шилась куліска, через яку протягувався тонкий пояс чи мотузка. Використовувались такі кишеньки для носіння гребінців, грошей, насіння тощо.

Силянка (плетінка, гердан) – традиційна нашийна прикраса з бісеру на зав'язках. Неширокі силянки жінки носили постійно як оберіг. Традиційним орнаментом бісерних прикрас був геометричний ромб з простими або ускладненими контурами, трикутник з різьками-відгалуженнями по кутах, зигзаги і кривульки – символи нескінченності. Територіально були популярні на Гуцульщині, Поділлі та Сокальщині [3].

Висновки. Отже, процес виготовлення сукні ми розділили на такі етапи: створення моделі, розробка конструкції й технічної документації, підготовка і розкрій матеріалів, декорування деталей, пошиття, та заключна обробка виробу.

Оздоблення тканини вибійкою відбуватиметься вже на розкроєних деталях, безпосередньо перед пошиттям. Візерунки геометричні, прикрашатимуть рукава, пілочку та низ сорочки.

Список використаних джерел:

1. Видра О., Мнівець С. Організація виконання steam-проєкту з технології вибійки. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. Педагогічні науки*. Чернігів, 2023. Вип. 22 (178). С. 139-145.
2. Декоративно-ужиткове мистецтво. Т. 1. Словник / ред Я.П. Запаско. Львів, 2000. 364 с.
3. Касько Я.А., Нікітчинева Т.В., Марущак О.В. Українські традиційні прикраси з бісеру: минуле і сучасність. URL: <http://surl.li/mnhoi> (дата звернення 20.10.2023)
4. Одарченко П., Царинник Г. Український народний одяг – Ukrainian Folk Costume. Toronto – Philadelphia, 1992. 311 с. URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/2674/file.pdf> (дата

звернення 20.10.2023)